

Pirjo Karttunen
Konserniohjausosasto / Talous- ja hallintoyksikkö

Muistio
23.11.2023

VN/27656/2023

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN ASETUS HALLINNOLLISISTA TAAJUUSMAKSUISTA JA LIIKENNE- JA VIESTINTÄVIRASTON TAAJUUSHALLINNOLLISISTA SUORITTEISTA PERITTÄVISTÄ MUISTA MAKSUISTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallinnollisia taajuusmaksuja ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittäviä muita maksuja koskevan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1257/2021) voimassaolo päättyy 31.12.2023. Esityksessä ehdotetaan annettavaksi kyseisiä maksuja koskeva saman niminen uusi asetus. Asetuksen sisältö säilyisi muilta osin muuttumattomana, mutta asetuksen 4 §:n 3 momenttiin lisättäisiin tarkennus, jolla kohtuullistetaan radioamatöörien laajakaistaisten mikroaaltoalueen radiolähettimien taajuusmaksuja sekä asetuksen 18 §:ää täsmennettäisiin koskemaan satelliittijärjestelmän koordinoinnin lisäksi ilmoitusmenettelyyn liittyvää työtä ja sen maksuperustetta selkeytettäisiin säätämällä työstä perittävä työtuntimaksu.

Asetusesityksen mukaisten maksutuottojen arvioidaan olevan vuonna 2024 noin 10,1 miljoonaa euroa ja julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden odotetaan olevan 103 %. Esitetyillä muutoksilla ei olisi vaikutusta tuottokertymään.

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024 ja olla voimassa vuoden 2025 loppuun. Asetuskauden aikana ei ole odotettavissa merkittäviä muutostarpeita.

Toimivalta:

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 34 §.

Laki eräiden ennakkoratkaisujen maksuperusteista (1209/2006) 2 §.

NYKYTILA

Valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisia maksuja koskeva liikenne- ja viestintäministeriön asetus (1257/2021) hallinnollisista taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista on annettu 23.12.2021. Asetuksen voimassaolo päättyy 31.12.2023.

VALMISTELU

Asetus on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa.

Asetusluonnos on ollut lausuntokierroksella 17.10. – 16.11.2023. Asetusluonnoksesta pyydettiin lausunnot keskeisiltä toimijoilta ja sidosryhmiltä. Lisäksi lausuntopyyntö on ollut kaikille avoimesti

kommentoitavana Lausuntopalvelu.fi –palvelussa. Lausuntoja saatiin 15 kpl, joista 7 lausunnossa ei ollut lausuttavaa.

Poliisihallitus esittää asetuksen 17 §:n 2 momentin tarkastusmaksusta luopumista, koska maksun siirtäminen virastosta toiseen aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia ja sitoo hallinnon resursseja, vaikka kustannukset ovat vähäiset. Maksun tulisi myös koskea kaikkia viranomaisia, eikä vain poliisia, jotta viranomaisten yhdenmukainen kohtelu toteutuisi. Liikenne- ja viestintävirasto toteaa vastineessaan, että perusteet tarkastusmaksun säilyttämiselle ovat edelleen olemassa ja kyse on vain muutamista hakemuksista vuosittain. Parhaillaan eduskunnan käsittelyssä on HE82/2023, jonka mukaan teknisen laitteen tarkastusvelvollisuus koskisi jatkossa myös Puolustusvoimia.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom, Elisa, Telia ja DNA toteavat, että hallinnollisten maksujen tulee kattaa taajuuksien hallinnon kulut eikä liikennepuolen järjestelmien korjausvelkaa tule kompensoida taajuusmaksuilla. Lisäksi nostetaan esille 26 Ghz taajuusmaksun liian korkea taso. Liikenne- ja viestintävirasto kommentoi, että taajuusmaksuja peritään siten, että saadut taajuusmaksutulot kattavat kaikki viraston radiotaajuuksien hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset. 26 GHz:n taajuusalueen osalta on huomioitava, että nykyisen asetuksen mukaisesti ko. taajuusalueella sovellettava taajuusaluekerroin on selvästi pienempi kuin matalammilla taajuuksilla, mikä osaltaan jo alentaa taajuusmaksun suuruutta verrattaessa alempiin taajuusalueisiin. Operaattoreilla on 26 GHz:n taajuuskaistalla kullakin käytössään 800 MHz taajuuksia, mikä on yli kaksinkertainen määrä verrattuna niiden kaikilla muilla taajuuksilla yhteensä oleviin taajuuksiin. Lisäksi taajuusmaksun suuruutta 26 GHz:n taajuusalueella kohtuullistettiin jo vuonna 2020 ennen kuin operaattorit ottivat nämä taajuudet käyttöönsä. Lisäksi taajuusmaksua ja satelliittijärjestelmän ilmoitusmenettelyä ja koordinaatiota, jonka Telia mainitsi, ei voi rinnastaa toisiinsa.

Suomen Radioamatööriliitto esittää asetuksen 4 §:n 3 momentin vertailukaistan leveyttä koskevan kohdan muuttamista seuraavaan muotoon: ”Vertailukaistan leveys (Bref) on 25 kHz, lukuun ottamatta yli 960 MHz:n radiolinkkilähettimien ja muun yli 960 MHz erikoisluvan edellyttävän radioamatöriaseman taajuusmaksua, jossa maksussa sovellettava vertailukaistan leveys on 14 MHz.” Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa säännöksen muuttamista ehdotetulla tavoin. Viraston näkemyksen mukaan taajuusmaksuasetuksen muutoksella kohtuullistetaan radioamatöörien laajakaistaisten mikroaaltoalueen radiolähettimien taajuusmaksuja.

Puolustusministeriö pitää esitettyä suoritemaksua perusteltuna, koska satelliittijärjestelmien koordinointi on lisääntynyt ja tulee lisääntymään tulevaisuudessakin.

Valtiovarainministeriö puoltaa asetusehdotusta esitetyn mukaisesti.

KESKEISET VAIKUTUKSET

Taajuusmaksuasetuksen mukaisista suoritteista odotetaan kertyvän tuottoja vuonna 2024 yhteensä noin 10,1 miljoonaa euroa, jotka muodostuvat kokonaan julkisoikeudellisista suoritemaksuista. Näiden kustannusvastaavuudeksi muodostuisi 103 % perustuen tähänhetkisiin ennusteisiin, jotka tarkentuvat vielä. Maksutuotot kirjataan Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentille 31.01.02.

	Toteuma 2022	Tarkentuva ennuste 2023	Tarkentuva ennuste 2024
Taajuusmaksuasetus			
julk. oik. tuotot	10 043	9 980	10 110
kustannukset	8 162	9 460	9 810
kustannusvastaavuus	123 %	105 %	103 %

Liikenne- ja viestintäviraston toiminnan rahoituksesta yli puolet koostuu maksullisen toiminnan tuotoista, joilla turvataan palveluiden saatavuus ja jatkuvuus varmistaen myös riittävät resurssit tehtävien hoitamiseen huomioiden palveluille asetetut käsittelyaika- ja muut vaatimukset sekä palveluiden tuottamiseen tarvittavien tietojärjestelmien kehitys.

Aiempien vuosien säästötoimenpiteet sekä resurssipula vaikuttivat vielä viime vuoteen ja siirsivät näille vuosille budjetoituja menoja voimakkaasti kuluvalle vuodelle sekä tuleville vuosille, kun suunniteltuja hankkeita ja kehitystehtäviä ei saatu resurssivajeen vuoksi käynnistettyä kaikilta osin suunnitellussa aikataulussa ja laajuudessa. Vuoden 2022 aikana rekrytoitiin kuitenkin uutta henkilöstöä ja erityisesti loppuvuonna aloitettiin uusia ja edistettiin aiempia välttämättömiä hankkeita.

Virastossa käynnissä olevilla kehittämishankkeilla uudistetaan vanhentuneeseen teknologiaan perustuvat järjestelmät. Kehittämishankkeet mahdollistavat jatkossa mm. digitalisaation ja sähköisten palvelujen laajentamisen ja ne ovat välttämättömiä tietoturvallisten ja toimintavarmojen palvelujen tuottamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä lainsäädännön edellyttämien muutosten toteuttamiseksi. Tätä korjausvelkaa on yhä erityisesti ajoneuvo- ja kuljettajätietojen rekisterijärjestelmissä.

Teknologiavelan korjaaminen ajoittuu useammalle vuodelle. Tästä syystä kehityshankkeista keskeneräiseen käyttöömaisuuteen aktivoidut menot ovat olleet viime vuonna selvästi poistoja suuremmat, mikä vaikuttaa kustannusvastaavuutta nostavasti. Keskeneräistä käyttöömaisuutta on kertynyt noin 33 miljoonaa euroa, ja jos nämä keskeneräiset järjestelmät olisivat jo valmistuneet ja niistä kertyisi poistoja, olisivat maksullisen toiminnan kustannukset arviolta noin 5-6 miljoonaa euroa suuremmat vuosittain.

Maksullisen toiminnan kustannuksiin tulevat jatkossa vaikuttamaan myös mm. suoritetuotantoon tarvittavien henkilöstöresurssien osalta palkkaratkaisuun sisältyvät korotukset, jotka tulee kattaa maksullisen toiminnan tuotoilla. Myös ulkopuolelta ostettavien palveluiden hintatasoon on tullut ja tulee nykyisessä taloustilanteessa tasoa korottavia tarkistuksia.

ASETUksen SÄÄNNÖSKOHTAISET PERUSTELUT

Asetuksen säännösten sanamuoto vastaa voimassa olevaa asetusta lukuun ottamatta 4 §:ään ja 18 §:ään tehtyä täsmennystä ja työtuntimaksun lisäystä.

1 § Soveltamisala

Asetuksessa säädetään taajuusmaksuista ja Liikenne- ja viestintäviraston taajuushallintoon liittyvistä julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä muista maksuista ja niiden maksuperusteista.

2 § Taajuusmaksun suuruus ja perintä

Taajuusmaksun suuruutta ja perintää koskevan pykälän 1 momentissa säädetään ne suoritteet, joista peritään taajuusmaksua tai sotilaallisen radioviestinnän taajuushallintomaksua sekä perittävien maksujen maksuperusteesta. Liikenne- ja viestintävirasto tuottaa näitä suoritteita sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) perusteella.

Pykälän toisessa momentissa säädetään taajuusmaksujen vuosittaisuudesta sekä niiden perinnästä ja maksuvelvollisuudesta.

3 § Taajuusmaksun määräytymisperusteet

Pykälässä säädetään yleisestä taajuusmaksusta ja siitä poikkeavista erityisistä taajuusmaksuista. Yleistä taajuusmaksua koskevia säännöksiä sovellettaisiin suurimpaan osaan asetuksessa tarkoitettujen radiolaiteryhmien taajuusmaksuja. Erityisiä taajuusmaksuja sovellettaisiin vain muutamiin radiolaiteryhmiin.

Pykälän ensimmäisessä momentissa säädetään niistä taajuusmaksun määräytymisperusteista, joita sovelletaan jäljempänä asetuksen 4 §:ssä tarkoitetun yleisen taajuusmaksun määräämisessä myönnetystä oikeudesta (radiolupa) käyttää ja pitää hallussa asetuksen 5 §:ssä tarkoitettua radiolähetintä, -järjestelmää tai -verkkoa.

Pykälän toisessa momentissa säädetään taajuusmaksun määräytymisperusteista, joita sovelletaan asetuksen 7 - 9 §:ssä tarkoitettujen erityisten taajuusmaksujen määräämisessä myönnetystä oikeudesta pitää hallussa ja käyttää näissä pykälissä tarkoitettua radiolähetintä, -järjestelmää ja -verkkoa.

4 § Yleinen taajuusmaksu

Pykälässä säädetään yleisen taajuusmaksun määräytymiskaavasta ja siinä sovellettavista kertoimista ja määritellään yleisen taajuusmaksun määräämisessä sovellettavat kertoimet ja sovellettava perusmaksu.

Asetuksen 4 § 3 momentti muutetaan muotoon ”Vertailukaistan leveys (Bref) on 25 kHz, lukuun ottamatta yli 960 MHz:n radiolinkkilähettimien ja muun yli 960 MHz erikoisluvan edellyttävän radioamatööriaseman taajuusmaksua, jossa maksussa sovellettava vertailukaistan leveys on 14 MHz.” Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan taajuusmaksuasetuksen muutoksella kohtuullistetaan radioamatöörien laajakaistaisten mikroaaltoalueen radiolähettimien taajuusmaksuja. Muutoksen vaikutus taajuusmaksukertymään on hyvin pieni.

5 § Yleisen taajuusmaksun radiolähettimet, radioverkot ja radiojärjestelmät

Pykälässä säädetään ne 17 radiolaiteryhmää, joiden taajuusmaksuihin sovellettaisiin yleisen taajuusmaksun määräytymiskaavaa. Näitä olisivat muun muassa matkaviestinverkot ja joukkoviestintäverkot sekä muut yleiseen teletoimintaan käytettävät radioverkot.

Pykälän toisessa momentissa määritellään, mitä verkkoja asetuksessa tarkoitetaan matkaviestinverkolla.

6 § Yleisen taajuusmaksun perintää koskevia tarkentavia määräyksiä

Pykälässä säädetään tarkentavia säännöksiä siitä, miten yleistä taajuusmaksua ja sen kaavaa sovellettaisiin eräisiin radiolaiteryhmiin kuten kauko-ohjaus-, kaukomittaus-, radiolinkki- ja datasiirtojärjestelmiin sekä yksityisen radioverkon (PMR) tukiasemiin.

7 § Eräiden yksityisten radiojärjestelmien ja satelliittijärjestelmien erityinen taajuusmaksu

Pykälässä säädetään eräiden yksityisten radiojärjestelmien ja satelliittijärjestelmien erityisestä taajuusmaksusta. Niiden taajuusmaksujen määräytymiskaava poikkeaisi yleisen taajuusmaksun määräytymiskaavasta vain siten, että yleisten määräytymisperusteiden lisäksi sovellettaisiin järjestelmäkerrointa K6b. Kertoimella otetaan maksun määräämisessä huomioon järjestelmään kuuluvien liikkuvien laitteiden määrä. Pykälän 3 - 7 momenteissa olisi erityisiä tarkentavia säännöksiä siitä, miten erityistä taajuusmaksua sovellettaisiin pykälässä tarkoitettuihin radiolähettimiin, -järjestelmiin ja -verkkoihin.

8 § Merenkulun ja ilmailun radiolähettimien erityinen taajuusmaksu

Pykälässä säädetään merenkulun ja ilmailun radiolähettimien erityisistä taajuusmaksuista ja niissä osittain sovellettavasta käyttötapakertoimesta K_{ta}. Kertoimen suuruus määräytyisi luvanhaltijan käyttöön osoitettujen radio-taajuuksien käyttötavan perusteella.

9 § Radioamatöörilähettimien erityiset taajuusmaksut

Pykälässä säädetään radioamatöörilähettimien erityisistä taajuusmaksuista. Pykälän 2 - 3 momenteissa olisi erityisiä tarkentavia säännöksiä siitä, miten erityistä taajuusmaksua sovellettaisiin radioamatöörilähettimien taajuusmaksuihin.

10 § Muiden radiolähettimien, radioverkkojen ja radiojärjestelmien taajuusmaksut

Pykälässä säädetään sellaisten uusien radiolaiteryhmien taajuusmaksuista, joista ei ole säädetty 5 §:ssä eikä 7 - 9 §:ssä.

11 § Lyhytaikainen taajuusmaksu, käyttöoikeuden muutos ja vähimmäismaksu

Pykälässä säädetään lyhytaikaisesta taajuusmaksusta, käyttöoikeuden muutoksen vaikutuksesta perittävään maksuun ja vähimmäismaksusta. Lyhytaikainen taajuusmaksu perittäisiin määräaikaisesta alle vuoden voimassa olevasta oikeudesta käyttää ja pitää hallussa radiolähetintä, -järjestelmää tai -verkkoa. Tällaisesta oikeudesta ei perittäisi vuosittaista taajuusmaksua.

Pykälän toisessa momentissa säädetään siitä, miten radioluvan muutos luvan voimassaoloaikana vaikuttaisi perittävän taajuusmaksun suuruuteen. Kolmannessa momentissa säädetään perittävän taajuusmaksun suuruudeksi vähintään 18 euroa, vaikka 5 §:n tai 7 - 10 §:n perusteella maksu olisi sitä pienempi.

12 § Taajuusvarausmaksu

Pykälässä säädetään taajuusvarausmaksusta, jonka Liikenne- ja viestintävirasto perii sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 44 §:ssä tarkoitettusta radiotaajuuksien varauksesta saman

suuruisen maksun kuin tämän asetuksen 5 §:ssä tai 7–11 §:ssä tarkoitetusta oikeudesta hallussa pitää ja käyttää radiolähetintä. Taajuusvarauksella tarkoitetaan sitä, että ennen radioluvan hakemista radiolähettimen, -järjestelmän tai -verkon käyttöön tarvittaviin radiotaajuuksiin voidaan hakea varaus, jos niiden käyttäjä tarvitsee ennakotietoa käytettävistä radiotaajuuksista niiden hankkimista, suunnittelua tai toteuttamista varten.

Pykälän toisessa momentissa säädetään radioluvan myöntämisen vaikutuksista perittävän taajuusvarausmaksun suuruuteen ja jo maksetun maksun hyvittämisestä radioluvasta perittävässä taajuusmaksussa. Kolmannessa ja neljännessä momentissa säädetään eräiden radiojärjestelmien ja -verkkojen taajuusvarausmaksujen määräämisessä sovellettavista tarkentavista erityissäännöksistä.

12 a § Radiovastaanottoaseman häiriösuojauksen taajuusmaksu

Pykälässä säädettäisiin radiovastaanottoaseman häiriösuojauksen taajuusmaksusta. Häiriösuojauksesta perittäisiin vuosittain saman suuruinen taajuusmaksu kuin perittäisiin 5 §:ssä tai 7–9 §:ssä tarkoitetusta sen taajuusalueen ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaisesta radiolähetimestä, radioverkosta tai radiojärjestelmästä, jolla päätöksessä suojatut taajuudet ovat. Säännöksen mukaan, jos suojattuja taajuuksia on taajuusalueilla, joiden taajuusaluekertoimet ovat erisuuruisia, sovelletaan taajuusmaksun määräämisessä taajuusaluetta, jonka taajuusaluekerroin on arvoltaan korkein. Pykälässä säädetään lisäksi maksuun sovellettavista kertoimista.

13 § Sotilaallisen radioviestinnän taajuushallintomaksu

Pykälässä säädetään sotilaallisen radioviestinnän taajuushallintomaksusta. Maksun määräytymisperusteet olisivat samat kuin 4 §:ssä tarkoitetussa yleisessä taajuusmaksussa.

Pykälän 2 - 4 momentissa säädetään näiden määräytymisperusteiden erityisestä soveltamisesta sotilaalliseen taajuushallintomaksuun. Säännöksissä on otettu huomioon sotilaallisen radioviestinnän erityinen luonne. Viidennessä momentissa säädetään siitä, että Liikenne- ja viestintäviraston puolustusvoimille ja rajavartiolaitokselle tuottamista muista suoritteista kuten radioluvista ja taajuusvarauksista ei perittäisi sotilaallisen radioviestinnän taajuushallintomaksun lisäksi hallinnollisia taajuusmaksuja.

14 § Maksuttomat suoritteet

Pykälässä säädetään maksuttomista suoritteista, joista muuten perittäisiin taajuusmaksua tai taajuusvarausmaksua 5 §:n tai 7 - 12 §:n perusteella. Maksuvapautus koskisi vieraan valtion Suomessa olevia edustustoja.

15 § Tutkintomaksu

Pykälässä säädetään meriradioviestinnän ja radioamatööriviestinnän pätevyystodistusten myöntämiseksi edellytettyjen tutkintojen suorittamisesta perittävistä tutkintomaksuista. Näistä tutkinnoista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 265 §:ssä.

16 § Todistusmaksu

Pykälässä säädetään meriradioviestinnän ja radioamatööriviestinnän pätevyystodistuksista perittävistä maksuista. Maksua perittäisiin myös meriradioviestinnän kelpoisuustodistuksista, joilla osoitetaan

ammattimerenkulussa tarvittavan aiemmin osoitetun pätevyyden ylläpitäminen. Pätevyystodistuksista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 265 §:ssä ja pätevyyden ylläpitämisestä 266 §:ssä.

17 § Radiolaitteen tai radioaseman tarkastusmaksu

Pykälässä säädetään tarkastusmaksuista, joita peritään ns. suuren häiriöriskin radiolaitteiden tarkastamisesta.

Pykälän toisessa momentissa säädetään poliisilaissa tarkoitetun teknisen laitteen tarkastamisesta perittävästä tarkastusmaksusta. Kolmannen momentin mukaan tarkastusmaksu peritään, vaikka laite tai asema on hylätty.

18 § Maksu satelliittijärjestelmän ilmoitusmenettelyyn liittyvästä työstä ja -koordinoinnista

Pykälässä säädetään satelliittijärjestelmän ilmoitusmenettelyyn liittyvästä työstä ja koordinoinnista perittävästä maksusta. Ilmoitusmenettelyssä ja koordinoinnissa on kyse satelliittijärjestelmän tietojen ilmoittamisesta Kansainväliseen televiestintäliittoon (ITU) ja näiden tietojen pohjalta käytävästä kirjeenvaihdosta toisten sopimusvaltioiden hallintojen kanssa ITU:n radio-ohjesäännön mukaisesti. Tavoitteena on saavuttaa yhteisymmärrys siitä, ettei käyttöön otettava satelliittijärjestelmä aiheuta radiohäiriöitä muille radiojärjestelmille ja toisaalta siitä, että se pystyy toimimaan siten, että muut radiojärjestelmät eivät aiheuta sille radiohäiriöitä.

Pykälän otsikko täsmennettäisiin muotoon, jossa pykälän tarkoittamaan maksun määräytymisperusteeseen sisältyy satelliittijärjestelmän koordinoinnin lisäksi ilmoitusmenettelyyn liittyvä työ, ja pykälän sisältöä ehdotetaan täsmennettäväksi vastaavilta osin. Säännösmuutoksella selkeytettäisiin kyseisen pykälän nojalla perittävän maksun määräytymisperustetta maksuperustelain 3 §:n 2 kohdan tarkoittamasta julkisoikeudellisesta suoritteesta, jossa on kyse erityisesti Kansainväliseen televiestintäliiton sääntöihin perustuvasta satelliittijärjestelmän ilmoitusmenettelystä (notifiointi) tai koordinoinnista. Lisäksi suoritteesta perittävän maksun suuruudesta säädetään kyseisessä pykälässä, mikä vastaa omakustannusarvoltaan vastaavanlaisia suoritteita virastossa. Näin ollen muutoksella ei olisi vaikutuksia maksukertymään.

19 § Radiolähtetimen rekisteröintimaksu

Pykälässä säädetään radiolähtetimen rekisteröintimaksusta.

20 § Voimaantulo

VOIMAANTULO

Esitetään, että asetus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024 ja olisi voimassa vuoden 2025 loppuun.